

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра дошкільної та початкової освіти
Кафедра загальної та практичної психології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Вченою радою педагогічного
факультету
Протокол № 7 від 18 березня 2021 р.
Голова проф. Кічук Н.В.

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
З ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ДИТЯЧОЇ ПСИХОЛОГІЇ

освітній ступінь: МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР

галузь знань: 01 ОСВІТА / ПЕДАГОГІКА

спеціальність: 012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

освітня програма: «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»

Ізмаїл – 2021

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

_____
доц. Житомирська Т.М.
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова ради з якості вищої освіти
педагогічного факультету

_____
Сич І.О.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою дошкільної та початкової освіти
протокол №7 від 24 лютого 2021 року

Завідувач кафедри
доц. Іванова Д.Г.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми: Житомирська Т.М. – кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти;

Мазоха І. С., кандидат психологічних наук, доцент
кафедри загальної та практичної психології

Рецензент програми: Лесіна Т.М. – доктор педагогічних наук, професор
кафедри дошкільної та початкової освіти;

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Метою атестаційного екзамєну є встановлення фактичної відповідності рівня освітньо-професійної та практичної підготовки випускників, набутих ними компетентностей вимогам Національної рамки кваліфікацій та освітньої діяльності початкового рівня вищої освіти (короткий цикл) за ОПС «молодший бакалавр» спеціальності 012 Дошкільна освіта; перевірка здатності здобувачів розв'язувати типові спеціалізовані задачі у галузі дошкільної освіти або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідних наук і характеризується певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності та діяльності інших осіб у певних ситуаціях.

Завданням атестаційного екзамєну з дошкільної педагогіки та дитячої психології є: оцінка засвоєння здобувачами навчального матеріалу, набутих умінь та інших компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою; перевірка рівня сформованості фахових компетентностей здобувачів освітнього ступеня «молодший бакалавр» за кваліфікацією «молодший бакалавр з дошкільної освіти»; перевірка науково-теоретичної та практичної підготовки фахівців з дошкільної освіти, які володіють необхідними професійними знаннями, вміннями їх практичного застосування, здатних працювати у закладах дошкільної освіти у змінюваних умовах соціально-економічного розвитку суспільства, а також підготовленості до продовження навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти, відповідно до чинних вимог.

2. ЕТАПИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ

2.1. Етапи проведення

Атестаційний екзамєн проводиться в один етап.

2.2. Форми проведення

Атестаційний екзамєн проводиться усно.

3. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

3.1. Структура екзаменаційного завдання

Назва екзаменаційного завдання	Компетентності, що перевіряються	Результати навчання, що перевіряються
Завдання для перевірки фахових компетентностей		
Завдання №1-2 Теоретичні питання передбачають розкриття	ФК 1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації. ФК 2. Здатність до розвитку в дітей дошкільного віку базових	ПРН 3. Володіти інформаційною культурою, вмінням узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію. ПРН 7. Навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових

<p>методичних особливостей організації виховного процесу в умовах закладу дошкільної освіти.</p>	<p>якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага). ФК 3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей дошкільного віку. ФК 5. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки. ФК 6. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).</p>	<p>знань. ПРН 2. Знати і розуміти базові уявлення з філософії, етики, естетики, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації особистості, схильності до етичних цінностей, знання вітчизняної історії, розуміння причинно-наслідкових зв'язків розвитку суспільства й уміння їх використовувати в професійній і соціальній діяльності. ПРН 11. Вміти здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання навчальних та професійних завдань. ПРН 12. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій. ПРН 1. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина; розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як соціальної та правової держави. ПРН 16. Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти. ПРН 17. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності. ПРН 20. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта</p>
--	--	---

		педагогічної праці.
<p><i>Завдання №3-4</i> Практичні завдання, що передбачають розкриття рівня практичної підготовленості здобувачів вищої освіти до виконання фахових обов'язків і повноважень відповідно до кваліфікаційних вимог</p>	<p>ФК 7. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку навичок екологічно безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі й довкіллі. ФК 8. Здатність до розвитку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості в дітей раннього і дошкільного віку. ФК 9. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності. ФК 4. Здатність до формування у дітей дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості (Я дитини і його місце в довкіллі). ФК 10. Здатність до формування у дітей дошкільного віку навичок здорового способу життя як основи культури здоров'я (валеологічної культури) особистості. ФК 11. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами. ФК 12. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими. ФК 13. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.</p>	<p>ПРН 8. Вміти застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях. ПРН 9. Дотримуватись умов безпеки життєдіяльності дітей раннього і дошкільного віку. ПРН 13. Здійснювати педагогічну взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи, залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти. ПРН 14. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку. ПРН 15. Визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми раннього і дошкільного віку. ПРН 16. Розуміти історію та закономірності розвитку дошкільної освіти. Аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний навчально-виховний простір закладу дошкільної освіти. ПРН 17. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього і дошкільного віку на основі програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності. ПРН 18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку. ПРН 19. Бути знайомим з ознаками булінгу, вміти використовувати прийоми попередження та протидії</p>

	ФК 14. Здатність до самоосвіти, саморозвитку для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки.	йому, володіти технологіями виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших.
--	--	--

3.2. Зміст екзаменаційних завдань

3.2.1. Теоретичні питання атестаційного екзамену потребують вивчення концептуально-теоретичних засад дошкільної педагогіки, наукових основ дитячої психології, психолого-педагогічних особливостей організації освітньо-виховного процесу в умовах закладу дошкільної освіти, методичних засад дошкільного виховання, що входить до складу освітньо-професійної програми підготовки молодшого бакалавра зі спеціальності 012 Дошкільна освіта.

Теоретичні завдання, які є складовою однієї з мікротем.

ПЕРЕЛІК МАКРОТЕМІЗ ДИСЦИПЛІНИ «ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА»

1. Дошкільна педагогіка як наука, її розвиток та зв'язок з іншими науками.
2. Основні категорії дошкільної педагогіки.
3. Фактори формування особистості.
4. Сучасна система дошкільної освіти.
5. Програми розвитку дітей дошкільного віку.
6. Фізичний розвиток і фізичне виховання дітей дошкільного віку.
7. Розумовий розвиток і розумове виховання дітей дошкільного віку.
8. Сенсорне виховання дітей як основа розумового розвитку.
9. Особливості та зміст навчання дітей дошкільного віку.
10. Базовий компонент дошкільної освіти.
11. Моральний розвиток і моральне виховання дітей дошкільного віку.
12. Виховання в дітей дошкільного віку любові до Батьківщини.
13. Виховання моральних якостей. Виховання в дітей культури поведінки.
14. Трудова діяльність дітей у дошкільному закладі.
15. Естетичний розвиток та виховання дітей дошкільного віку.
16. Свята та розваги в дитячому садку.
17. Гра як основний вид діяльності дошкільника.
18. Рухливі ігри дошкільників.
19. Планування педагогічного процесу.
20. Моделювання освітньо-виховної роботи в різні пори року.
21. Завідувач як організатор і керівник дошкільного закладу.
22. Методична робота в дошкільному закладі.
23. Взаємодія родинного і суспільного виховання.

- 24.Форми і методи співробітництва дитячого садка і сім'ї.
- 25.Наступність у роботі ЗДО і початкової школи.

3.2.2. *Практичні завдання* дозволяють з'ясувати рівень практичної підготовленості здобувачів до виконання професійних обов'язків і повноважень фахівців з дошкільного виховання за такими напрямками розвитку дошкільника, як: фізичний, соціальний, моральний, інтелектуальний, мовленнєвий, художній, емоційно-ціннісний, креативний та виявити наступні вміння: осмислено підходити до розв'язання практичних завдань, правильно оцінюючи конкретну педагогічну ситуацію та роль вихователя в ній; передбачати тактику взаємодії педагога з дітьми, спрямовану на формування базових якостей особистості (самостійність, людяність, працелюбність, спостережливість, відповідальність, розсудливість, справедливість, креативність тощо); прогнозувати наслідки педагогічного впливу на дитину, орієнтуючись на конкретну особистість та специфіку особистісно-зорієнтованого виховання й навчання та ін.

Приклади практикоорієнтованих екзаменаційних завдань

1. Проаналізуйте переваги інтегрованого підходу в системі дошкільної освіти.
2. Здійсніть порівняльну характеристику європейського досвіду впровадження інклюзивної освіти в сфері дошкілля.
3. Наведіть приклади розв'язання конфліктної ситуації в умовах освітнього середовища ЗДО.
4. Здійсніть порівняльну характеристику міжнародного та національного законодавства у сфері дошкільної освіти.
5. На основі аналізу тенденцій розвитку зарубіжної дошкільної освіти визначте ті, що можуть бути запроваджені в Україні в сучасних умовах реформування системи освіти.
6. Розкрийте роль Міністерства освіти і науки України у формуванні державної політики у сфері дошкільної освіти.
7. Проаналізуйте на конкретному прикладі партнерські відносини між закладом дошкільної освіти та іншими закладами й установами з метою організації розвивального освітнього середовища.
8. Проаналізуйте на конкретному прикладі партнерські відносини між закладом дошкільної освіти та сім'ями вихованців, розкрийте провідні напрямки партнерської взаємодії у цих відносинах.
9. Визначте шляхи і методи, за допомогою яких здійснюється профілактика булінгу в закладах дошкільної освіти, наведіть приклади.
- 10.Окресліть перспективні напрямки розвитку дошкільної освіти в Україні.
- 11.Розробіть комплекс ігор та вправ на розвиток пізнавальної діяльності в дітей дошкільного віку. Розкрийте методику проведення.

12. Обґрунтуйте значимість використання розповіді задля екологічного виховання дошкільників. Дайте перелік вимог до її конструювання.
13. Визначте можливі методи та прийоми встановлення емоційного контакту між вихователем та дитиною.
14. Визначте найбільш ефективні, на Вашу думку, методи адаптації дитини до закладу дошкільної освіти, відповідь обґрунтуйте.

ПЕРЕЛІК МАКРОТЕМ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «ДИТЯЧА ПСИХОЛОГІЯ»

1. Загальне поняття про психічний розвиток. Рушійні сили, чинники й умови психічного розвитку.
2. Основні теорії психічного розвитку.
3. Культурно-історична концепція психічного розвитку Л.С.Виготського.
4. Підходи до періодизації вікового розвитку. Періодизація вікового розвитку Д.Б. Ельконіна.
5. Психологічна характеристика особистості в сучасній психології.
6. Психологія дошкільного дитинства.
7. Мислення, увага, пам'ять, уява як основні показники розумового розвитку молодших школярів.
8. Емоційно-вольові процеси молодшого школяра.
9. Основні напрямки роботи психолога з дітьми дошкільного віку.
10. Періодизація психічного розвитку дитини.
11. Основні закономірності психічного розвитку у дитинстві.
12. Особливості розвитку спілкування дорослого і дитини у дошкільному віці.
13. Криза семи років.
14. Розвиток психічних процесів дошкільника.
15. Психопатологія розвитку.
16. Етіологія і патогенез психічних розладів в дитячому віці.
17. Психопатологічні синдроми дитячого віку.
18. Дитячий аутизм.
19. Сутність порушення розвитку, його структура і закономірності.
20. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність дошкільника, її компоненти та функції.

3.2.2 Практичне завдання передбачає перевірку вміння розв'язувати конкретні ситуації, що виникають у процесі психологічного розвитку дошкільників і досягати позитивних результатів у наданні психологічної допомоги.

ПРИКЛАДИ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ:

- 1) Наведіть приклади вправ або ігор, які на вашу думку могли б посприяти розвитку емпатії у дітей дошкільного віку. Поясніть ваш вибір.
- 2) Узагальніть ваші знання про етапне протікання процесу психологічного консультування. Скільки і яких етапів ви б у ньому виділили? Продумайте завдання кожного вказаного вами етапу та зобразіть його піктограмою. Проаналізуйте піктограми, виберіть найбільш вдалі та створіть своєрідну «вулицю» розгортання консультативного процесу.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

4.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Відповіді на теоретичні питання та розкриття змісту практичного завдання здобувача ОПС «молодший бакалавр» під час атестаційного екзамену оцінюються за традиційною шкалою. Підсумкова оцінка атестаційного екзамену визначається як середньоарифметичне усіх оцінок за кожне екзаменаційне завдання, середньозважений бал переводиться за 100-бальною шкалою (див. табл. 1). Результат фіксується у протоколі засідання атестаційної комісії.

Таблиця 1.

Таблиця переведення середньозваженого балу за 100-бальною шкалою

<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>	<i>100- бальна</i>	<i>сер. бал</i>
100	4,97–5,00	80	4,10–4,14	60	3,10–3,14	40	2,25–2,29	20	1,15–1,20
99	4,94–4,96	79	4,05–4,09	59	3,05–3,09	39	2,20–2,24	19	1,09–1,14
98	4,91–4,93	78	4,00–4,04	58	3,00–3,04	38	2,15–2,19	18	1,03–1,08
97	4,87–4,90	77	3,95–3,99	57	2,96–2,99	37	2,10–2,14	17	0,97–1,02
96	4,84–4,86	76	3,90–3,94	56	2,93–2,95	36	2,05–2,09	16	0,91–0,96
95	4,80–4,83	75	3,85–3,89	55	2,90–2,92	35	2,00–2,04	15	0,85–0,90
94	4,76–4,79	74	3,80–3,84	54	2,87–2,89	34	1,95–1,99	14	0,79–0,84
93	4,72–4,75	73	3,75–3,79	53	2,84–2,86	33	1,90–1,94	13	0,73–0,78
92	4,68–4,71	72	3,70–3,74	52	2,81–2,83	32	1,85–1,89	12	0,67–0,72
91	4,64–4,67	71	3,65–3,70	51	2,78–2,80	31	1,80–1,84	11	0,61–0,66
90	4,60–4,63	70	3,60–3,64	50	2,75–2,77	30	1,75–1,79	10	0,55–0,60
89	4,55–4,59	69	3,55–3,59	49	2,70–2,74	29	1,69–1,74	9	0,49–0,54
88	4,50–4,54	68	3,50–3,54	48	2,65–2,69	28	1,63–1,68	8	0,43–0,48
87	4,45–4,49	67	3,45–3,49	47	2,60–2,64	27	1,57–1,62	7	0,37–0,42
86	4,40–4,44	66	3,40–3,44	46	2,55–2,59	26	1,51–1,56	6	0,31–0,36
85	4,35–4,39	65	3,35–3,39	45	2,50–2,54	25	1,45–1,50	5	0,25–0,30
84	4,30–4,34	64	3,30–3,34	44	2,45–2,49	24	1,39–1,44	4	0,19–0,24
83	4,25–4,29	63	3,25–3,29	43	2,40–2,44	23	1,33–1,38	3	0,13–0,18
82	4,20–4,24	62	3,20–3,24	42	2,35–2,39	22	1,27–1,32	2	0,07–0,12
81	4,15–4,19	61	3,15–3,19	41	2,30–2,34	21	1,21–1,26	1	0,01–0,06

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Співвідношення національної шкали оцінювання

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	екзамен
90-100	відмінно
89-70	добре
51-69	задовільно
1-50	незадовільно

4.2. Критерії оцінювання екзаменаційних завдань.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІД ЧАС АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Екзаменаційною комісією виставляються бали за відповіді завдань теоретичного характеру відповідно до наступних критеріїв:

Оцінка	Критерії оцінювання теоретичних завдань
5 балів	Здобувач має глибокі міцні й системні знання: може чітко сформулювати дефініції, використовуючи психологічну термінологію, вільно володіє принципами побудови психологічних знань, знає основні методологічні проблеми сучасної психологічної науки. Завдання розкрито на високому теоретичному і практичному рівнях, студент вільно орієнтується в теоретичному матеріалі, дає обґрунтовану відповідь на додаткові запитання, посилається на рекомендовану програмою наукову літературу, вміє показати значення теоретичних знань для вирішення практичних завдань.
4 бали	Здобувач демонструє досить ґрунтовні знання, але може припускати неточності у формулюванні, спостерігаються незначні мовленнєві та логічні помилки у відповіді. Студент демонструє сформовані вміння критично оцінювати різні методологічні позиції, що склалися в сучасній науці, застосовувати знання методології для аналізу різних психологічних теорій. У відповіді надано чіткі визначення психологічних понять різних підходів, виокремлено основні напрями дослідження даного питання, наведено прізвища дослідників та зазначено їх внесок в розробку даної теми, простежується зв'язок даної теми з іншими проблемами, наведено узагальнення у формі висновків. Але відповідь має певні неточності, помилки, або студент не може пояснити певні положення, не дає повної відповіді на додаткові запитання екзаменаторів, недостатньо встановлює взаємозв'язок теоретичних положень з проблемами психологічної практики.
3 бали	Здобувач в цілому знає програмний матеріал, може продемонструвати навички узагальнення, систематизації, пояснення теоретичних питань, але не вміє знаходити зв'язок між методологією, психологічною теорією та практикою. У відповіді надано більш-менш коректні визначення психологічних понять, виокремлено основні напрями дослідження даного питання, наведено прізвища дослідників та визначено їх внесок в розробку даної теми, наведено узагальнення у формі висновків. Але відповідь має суттєві неточності, помилки, можуть бути відсутніми пояснення певних положень, наводиться дані лише про один напрям дослідження даної проблеми. У відповіді простежується певна фрагментарність, без порушень загальної логіки викладення матеріалу, наводиться необхідна інформація,

	але без детального аналізу, без порівняння положень різних напрямів, без визначення методологічних основ теоретичного та практичного дослідження проблеми. Здобувач дає задовільні чи слабкі відповіді на додаткові запитання екзаменаторів.
2 бали	Здобувач погано знає основні теоретичні поняття, положення, концепції, його знання мають загальний, фрагментарний характер, не підкріплені прикладами. Студент має суттєві прогалини в теоретичних знаннях та практичних вміннях. Відповідь має фрагментарний характер, але простежується певна логіка викладання матеріалу; інформація надається в неповному обсязі; не наводиться достатня кількість прикладів теоретичних та емпіричних досліджень, не визначаються методологічні основи дослідження проблематики. Відповідь не містить порівняльного аналізу різних підходів до проблеми, не простежується історичний аспект вивчення питання. Відповідь містить суттєві неточності та помилки у формулюванні психологічних дефініцій, у визначенні основних теоретичних положень та закономірностей, в узагальненні наданої інформації. На додаткові запитання екзаменаторів здобувач не може дати коректної відповіді.
1 бал	Здобувач має дуже поверхневі знання; не володіє термінологією, не вміє наводити аргументи, послідовно доводити свою думку, але орієнтується в загальній проблематиці за цим питанням, може навести ілюстративні приклади. Відповідь носить дуже фрагментарний характер, відсутніми є узагальнення матеріалу у формі висновків, визначення необхідних теоретичних положень та закономірностей, пояснення їх на прикладах. На додаткові запитання екзаменаторів відповіді немає.
0 балів	Здобувач не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформовано; не вміє логічно та послідовно викласти матеріал з визначеної проблеми. Мовлення невизначене, обмежене, бідне, словниковий запас не дає змогу вербально оформити ідею. Відповідь не відповідає екзаменаційному питанню, чи здобувач взагалі не дає ніякої відповіді на питання.

Екзаменаційною комісією виставляються бали за виконання практичних завдань відповідно до наступних критеріїв:

Оцінка	Критерії оцінювання практичного завдання
5 балів	Здобувач демонструє всебічні, систематичні й глибокі знання програмового матеріалу, вільно володіє спеціальною термінологією, викладає матеріал послідовно, правильно застосовує теоретичні знання з усіх фахових дисциплін для розв'язання практичних завдань; уміє розробляти методику вирішення проблемних ситуацій, використовуючи при цьому новітні досягнення психології.
4 бали	Здобувач демонструє всебічні, систематичні й глибокі знання програмного матеріалу, вільно володіє спеціальною термінологією, матеріал викладено послідовно, із застосуванням теоретичних знань з різних дисциплін для розв'язання практичних завдань, але у відповіді є певні неточності, які не призводять до помилкових висновків і рішень.
3 бали	Здобувач в основному правильно розв'язує практичне завдання, але викладає матеріал неповно, не завжди послідовно; відчуває певні труднощі у

	застосуванні теоретичного матеріалу для виконання практичних завдань; помиляється у застосуванні професійної термінології.
2 бали	Здобувач поверхнево робить аналіз практичної ситуації; викладає матеріал неповно, не завжди послідовно; не може коректно застосувати теоретичний матеріал для виконання практичних завдань; помиляється в застосуванні професійної термінології.
1 бал	Здобувач не володіє навичками застосування набутих знань для виконання практичних завдань; не володіє професійною термінологією та розв'язує завдання некоректно.
0 балів	Здобувач взагалі не дає відповіді на практичне завдання.

5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Не передбачається.

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

з дошкільної педагогіки

1. Богуш А. М., Гавриш Н. В. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі: підручник для студентів вчз. К. : ВД «Слово», 2008. 408 с.
2. Бурова А. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Тернопіль : Мандрівець, 2010. 255 с.
3. Вільчковський Е. С., Курок О. І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку. Суми : Видавництво «Університетська книга», 2019. 468 с.
4. Іщенко Л. В. Педагогічні технології супроводження процесу формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку : навчальний посібник [для студентів спеціальності «Дошкільна освіта. Вид. 2-ге, перер. та доп. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 149 с.
5. Карасьова К., Піроженко Т. Ігровий простір дитини. К. : Шкільний світ, 2011. 125 с.
6. Крутій К. Сучасне заняття в дошкільному навчальному закладі : традиції чи інновації : [монографія]. 2009. 176 с.
7. Крутій К. Л., Маковець Н. В. Інноваційна діяльність у сучасному дошкільному навчальному закладі : методичний аспект. Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2006. 128 с.
8. Крутій К. Л. Освітній простір дошкільного навчального закладу : Монографія : У 2-х ч. Частина перша. Концепції, проектування, технології створення. Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2009. 320 с.
9. Крутій К. Л. Освітній простір дошкільного навчального закладу : Монографія : У 2-х ч. Частина друга. Концепція, Програма розвитку та освітні програми ДНЗ. Запоріжжя : ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2010. 284 с.

10. Лисенко Н. В., Кирста Н. Р. Педагогіка українського дошкілля : У 3-х частинах. Ч. 2 : Навч. посібник. К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. 360 с.
11. Лисенко Н. В. Теорія і практика екологічної освіти : педагог-дошкільник : Навчально-методичний посібник для ВНЗ. К. : ВД «Слово», 2009. 400 с.
12. Маханева М. Д. Экологическое развитие детей дошкольного и младшего школьного возраста : методическое пособие для воспитателей ДОУ и педагогов начальной школы. М. : АРКТИ, 2004. 320 с.
13. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / О. Л. Кононко, З. П. Плохій, А. М. Гончаренко та ін. К. : Світич, 2009. 208 с.
14. Нетрадиційні методи оздоровлення дітей дошкільного віку : навчальний посібник / Г. І. Григоренко, Н. Ф. Денисенко, Ю. О. Коваленко, Н. В. Маковецька. Запоріжжя : ЗНУ, 2006. 116 с.
15. Пихтіна Н. П. Педагогіка гри : лекції. Навчальний посібник. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2014. 209 с.
16. Поніманська Т. І., Дичківська І. М. Дошкільна педагогіка. Практикум : Навч. посібник для студентів ВНЗ, спеціальність «Дошкільне виховання». К. : Видавничий дім «Слово», 2007. 352 с.
17. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : підручник. 2-ге вид., доповн. К. : Академвидав, 2013. 464 с.
18. Старченко В. А. Формування логіко-математичної компетентності у старших дошкільників : навч.-метод. посібник. К. : Світич, 2009. 80 с.
19. Сучасне заняття в дошкільному закладі : навч.-метод. посібник / за ред. Н.В. Гавриш; авт. кол. Н.В. Гавриш, О.О. Лінник, Н.В. Губанова. Луганськ: Альма-матер, 2007. 496 с.
20. Тарасенко Г. С. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти : навчально-методичний посібник. К. : Вид-во «Ліра-К», 2010. 320 с.
21. Чепіга М. П. Стимуляція здоров'я та інтелекту. К. : Знання, 2006. 347 с.
22. Щербакова К. Й. Методика формування елементів математики у дошкільників. К. : Вид-во Європейського університету, 2011. 262 с.
23. Яришева Н. Ф. Методика ознайомлення дітей з природою : навчальний посібник. К. : Вища школа, 2010. 255 с.
24. Управління педагогічними інноваціями в інклюзивній освіті: навч. пос. / А.М.Ананьєв, С.В.Воронова, М.В.Малік та ін.; за заг. ред. С.К. Хаджирадевої. – К.: Освіта України, 2014. – 244 с.

з психології

1. Бочелюк В.Й., Турубарова А.В. Психологія людини з обмеженими можливостями. Навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 264 с.
2. Варій М.Й. Загальна психологія: Підручник. – К.: «Центр учбової літератури». – 2007. – 326 с.

3. Дрозденко К. С. Загальна психологія в таблицях і схемах: Навч. посібник. – К.:ВД „Професіонал”, 2004.
4. Загальна психологія: Навч. посібник / О.Скрипченко, Л.Долинська, З.Огороднійчук та інш. - К.: "А.П.Н.", 1999. - 436 с.
5. Загальна психологія: Підруч. для студентів вищ. навч. закладів. / С.Д.Максименко, В.О.Зайчук, В.В.Клименко, В.О.Соловієнко. За загальною редакцією акад. С.Д.Максименка - К.: Форум, 2000. - 543 с.
6. Крэйг Г. Психология развития. - СПб.: Питер, 2000. - 992 с.
7. Корольчук М. С. Психодіагностика : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К. : Ніка-Центр, 2007.–400 с.
8. Максименко С.Д. Загальна психологія: Навчальний посібник. – К.: „Центр навчальної літератури”, 2004. – 272 с.
9. Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л., Піскун В. М. Основи дитячої патопсихології. – К.: Главник, 2008. – 160 с.
- 10.Максименко С. Д. Генеза здійснення особистості. – К.: Видавництво ТОВ «КММ», 2006. – 240 с. – Библиогр.: С. 246-255.
- 11.Максименко С. Д. Розвиток психіки в онтогенезі: [В 2 т.]. – К.: Форум, 2002. – Т. 1: Теоретико-методологічні проблеми генетичної психології. – 319 с.
- 12.Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2000. – 256 с.
- 13.Максименко С. Д. Психологічні механізми зародження, становлення та здійснення особистості. - К. : Вид-во Європейського ун-ту, 2010.
- 14.Марінушкіна О.Є. Корекційні програми на допомогу практичному психологу ДНЗ / О.Є.Марінушкіна, Ю.О.Замазій. — Х.: Вид.група „Основа", 2009. — 204 с. — (Серія «Дошкільний навчальний заклад. Психологія виховання».)
- 15.Марковская И. М. Тренинг взаимодействия родителей с детьми/ И.М.Марковская. — СПб.: Речь, 2005. — 150с, илл.
- 16.Мірошник З.М., Онищенко І.В. Психологія особистості: навчально-методичний посібник. Кривий Ріг : КПП, 2012. – 184 с.
- 17.Москалець В.П. Психологія особистості: навч. посібн. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 262 с.
- 18.Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посіб / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна ;за ред. М. І. Мушкевич. – Вид. 3-тє. – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – 420 с.
- 19.Психологія особистості : навчальний посібник / О.Б. Столяренко . – Кам'янець-Подільський : ПП "Медобори-2006", 2012 . – 219 с.
- 20.Психологія особисті / С.Д. Максименко, К.С. Максименко, М.В. Папуча. – К.: Вид-во ТОВ «КММ», 2007. – 295 с.
- 21.Психологічна корекція особистості дітей, які зазнали насильства в сім'ї: навч. посіб. / Максименко С.Д. та ін.; за ред. Максимової Н.Ю.; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психологіїім. Г.С. Костюка. - К.: Міленіум, 2011. - 250 с.
- 22.Семиченко В. А. Психологія особистості. - К.: Вид. О. М. Ешке, 2001. 427 с.

23. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Загальна психологія. Навч. посіб. - Київ «Центр учбової літератури», 2012 р. - 296 с.
24. Скребець В. О. Основи психодіагностики : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – К. : Видав. дім "Слово", 2003. – 192 с.
25. Таран О.П. Психологічна готовність дитини до школи. – К. : Шк. світ, 2010. – 128 с.

Нормативно-правове забезпечення

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/basic1/>
2. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-1>
3. Закон України «Про дошкільну освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
4. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
5. Порядок організації навчання в інклюзивних групах дошкільного навчального закладу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/48151>

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЕКЗАМЕНАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ № __

Атестаційного екзамену
з дошкільної педагогіки та дитячої психології

для здобувачів вищої освіти освітньо-професійного ступеня
«молодший бакалавр»

спеціальності 012 Дошкільна освіта

освітньої програми «Дошкільна освіта»

1. Сутність і зміст поняття «інтеграція». Розкрийте сутність інтегрованого підходу в системі дошкільної освіти.
2. Періодизація психічного розвитку дитини.
3. Проаналізуйте на конкретному прикладі партнерські відносини між закладом дошкільної освіти та сім'ями вихованців, розкрийте провідні напрямки партнерської взаємодії у цих відносинах.
4. Наведіть приклади комплексу вправ для активізації уваги вихованців під час проведення заняття в середній групі закладу дошкільної освіти.

Затверджено на засіданні кафедри дошкільної та початкової освіти

Протокол № __ від _____ 20__ року

Затверджено на засіданні кафедри загальної та практичної психології

Протокол № __ від _____ 20__ року

Голова екзаменаційної комісії _____

Завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти _____

Завідувач кафедри загальної та практичної психології _____

Екзаменатор _____

Екзаменатор _____